

Sample Model Question Paper

General Awareness / ਜਨਰਲ ਅਵੇਅਰਨੈੱਸ (ਆਮ ਜਾਗਰੂਕਤਾ)

Q. No.	Item Stem and Options	Punjabi
Q1	What is the permission granted by the holder of a copyright to another to use an original work?	ਕਿਸੇ ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਮੂਲ ਕੰਮ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨੂੰ ਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
Q1_1	Trademark	ਟਰੇਡਮਾਰਕ
Q1_2	License	ਲਾਈਸੈਂਸ
Q1_3	Certificate	ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ
Q1_4	SSH key	SSH ਕੀ
Q2	Flood plains of rivers Ravi, Beas and Sutlej are known as _____.	ਰਾਵੀ, ਬਿਆਸ ਅਤੇ ਸਤਲੁਜ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਹੜ੍ਹ ਦੇ ਮੈਦਾਨਾਂ ਨੂੰ _____ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
Q2_1	Plains of Bet	ਬੇਟ ਦੇ ਮੈਦਾਨ
Q2_2	Gangatic plains	ਗੰਗਾ ਦੇ ਮੈਦਾਨਾਂ
Q2_3	Indus plain	ਸਿੰਧ/ਸਿੰਧੂ ਦੇ ਮੈਦਾਨਾਂ
Q2_4	Plains of wet	ਚੋਏ ਵਾਲੇ ਮੈਦਾਨਾਂ
Q3	Pick the odd one out: Hard disks, Optical disks, Flash drives, Random Access Memory	ਬੇਮੇਲ ਨੂੰ ਚੁਣੋ : ਹਾਰਡ ਡਿਸਕਸ, ਐਪਟੀਕਲ ਡਿਸਕਸ, ਫਲੈਸ਼ ਡਰਾਈਵ, ਰੈਂਡਮ ਐਕਸੈਸ ਮੈਮੋਰੀ
Q3_1	Hard disks	ਹਾਰਡ ਡਿਸਕਸ

Q3_2	Optical disks	ਔਪਟੀਕਲ ਡਿਸਕਸ
Q3_3	Flash drives	ਫਲੈਸ਼ ਡਰਾਈਵ
Q3_4	Random Access Memory	ਰੈਂਡਮ ਐਕਸੈਸ ਮੈਮੋਰੀ
Q4	Which of the following is a perennial river of Punjab?	ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਬਾਰਾਂ-ਮਾਸੀ ਦਰਿਆ ਹੈ?
Q4_1	Beas	ਬਿਆਸ
Q4_2	Ghaggar	ਘੱਗਰ
Q4_3	Buddha Nallah	ਬੁੱਢਾ ਨਾਲਾ
Q4_4	Aki Kiran Nallah	ਅਕੀ ਕਿਰਨ ਨਾਲਾ
Q5	Which among the following is used in mobile phones?	ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
Q5_1	Compact Disk	ਕੰਪੈਕਟ ਡਿਸਕ
Q5_2	Blue-Ray Disks	ਬਲੂ-ਰੇ ਡਿਸਕ
Q5_3	Memory Card	ਮੈਮੋਰੀ ਕਾਰਡ
Q5_4	DVD	DVD
Q6	Which customized software is used by all modern organizations to keep track of employees of the organization who receives wages or salary?	ਸਾਰੇ ਆਧੁਨਿਕ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਜਦੂਰੀ ਜਾਂ ਤਨਖਾਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦਾ ਟਰੈਕ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਿਹੜਾ ਅਨੁਕੂਲਿਤ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
Q6_1	Inventory Management System	ਵਸਤੂ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਸਿਸਟਮ
Q6_2	Payroll System	ਪੇਰੋਲ ਸਿਸਟਮ
Q6_3	Reservation System	ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਸਿਸਟਮ

Q6_4	School Management System	ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਸਿਸਟਮ
Q7	_____ indicates the realm of living organisms and their interactions with environment.	_____ ਸੰਜੀਵ ਜੀਵ-ਜੰਤੂਆਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅੰਤਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।
Q7_1	Atmosphere	ਵਾਯੂਮੰਡਲ
Q7_2	Biosphere	ਬਾਇਓਸਫੀਅਰ
Q7_3	Hydrosphere	ਹਾਈਡ੍ਰੋਸਫੀਅਰ
Q7_4	Lithosphere	ਲੀਥੋਸਫੀਅਰ
Q8	Kartar Singh Sarabha is associated with _____.	ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ _____ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ।
Q8_1	The Ghadar Movement	ਗਦਰ ਲਹਿਰ
Q8_2	Peasant Movement	ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ
Q8_3	Arya Samaj	ਆਰੀਆ ਸਮਾਜ
Q8_4	Kuka Movement	ਕੂਕਾ ਅੰਦੋਲਨ
Q9	Where is the Gurudwara Dera Baba Nanak located?	ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਕਿੱਥੇ ਸਥਿਤ ਹੈ?
Q9_1	Ropar	ਰੋਪੜ
Q9_2	Patiala	ਪਟਿਆਲਾ
Q9_3	Chandigarh	ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ
Q9_4	Gurdaspur	ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ

Q10	Which of the following is used in making the leads of pencils?	ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਪੈਨਸਿਲ ਦਾ ਸਿੱਕਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?
Q10_1	Graphite	ਗ੍ਰੈਫਾਈਟ
Q10_2	Iron	ਲੋਹਾ
Q10_3	Manganese	ਮੈਂਗਨੀਜ਼
Q10_4	Phosphorous	ਫਾਸਫੋਰਸ
Q11	Which is the highest capacity thermal Power Plant in Punjab?	ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਰੱਥਾ ਵਾਲਾ ਥਰਮਲ ਪਾਵਰ ਪਲਾਂਟ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?
Q11_1	Rajpura Thermal Power Plant	ਰਾਜਪੁਰਾ ਥਰਮਲ ਪਾਵਰ ਪਲਾਂਟ
Q11_2	Talwandi Sabo Power Project	ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ ਪਾਵਰ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ
Q11_3	Guru Gobind Singh Super Thermal Power Plant	ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸੁਪਰ ਥਰਮਲ ਪਾਵਰ ਪਲਾਂਟ
Q11_4	Guru Hargobind Thermal Plant	ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਥਰਮਲ ਪਲਾਂਟ
Q12	Name the river that flows through Punjab and is also known as Satadree?	ਉਸ ਨਦੀ ਦਾ ਨਾਮ ਦੱਸੋ, ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਸੱਤਦ੍ਰੀ (Satadree) ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
Q12_1	Ravi	ਰਵੀ
Q12_2	Beas	ਬਿਆਸ
Q12_3	Sutlej	ਸਤਲੁਜ
Q12_4	Chenab	ਚਨਾਬ

Q13	According to 2011 census, what is the child sex ratio of Punjab?	ਸਾਲ 2011 ਦੀ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਬਾਲ ਲਿੰਗ ਅਨੁਪਾਤ ਕਿੰਨਾ ਹੈ?
Q13_1	846	846
Q13_2	880	880
Q13_3	798	798
Q13_4	908	908
Q14	In India 'residuary power' lies in the hands of:	ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ 'ਅਵਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਕਤੀ (residuary power)' _____ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਹੈ।
Q14_1	the Central government	ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ
Q14_2	the State government	ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ
Q14_3	the President of India	ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ
Q14_4	the Governor	ਰਾਜਪਾਲ
Q15	Under which of the following articles of the Constitution of India was it provided that President's Rule may be imposed on a state due to failure of the constitutional machinery?	ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਅਨੁਛੇਦ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਹ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦੇ ਅਸਫਲਤਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸ਼ਾਸਨ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?
Q15_1	Article 352	ਅਨੁਛੇਦ 352
Q15_2	Article 356	ਅਨੁਛੇਦ 356
Q15_3	Article 360	ਅਨੁਛੇਦ 360

Q15_4	Article 364	ਅਨੁਛੇਦ 364
Q16	Every year, Punjab celebrates its statehood day, i.e., the day the state was formed under the Punjab Reorganisation Act, 1966, on _____.	ਹਰ ਸਾਲ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦਾ ਦਰਜਾ, ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਦਿਨ ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਰੀਓਰਗੇਨਾਇਜੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 1966 ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਠਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, _____ ਨੂੰ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
Q16_1	1 November	1 ਨਵੰਬਰ
Q16_2	12 July	12 ਜੁਲਾਈ
Q16_3	3 October	3 ਅਕਤੂਬਰ
Q16_4	10 March	10 ਮਾਰਚ
Quantitative Aptitude and Numerical Skills / ਮਾਤਰਾਤਮਕ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਸੰਖਿਆਤਮਕ ਹੁਨਰ		
Q17	What is the total number of digits used in numbering the pages of a book having 456 pages?	456 ਪੰਨਿਆਂ ਵਾਲੀ ਕਿਸੇ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਪੰਨਿਆਂ ਦਾ ਅੰਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁੱਲ ਕਿੰਨੇ ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?
Q17_1	1260	1260
Q17_2	1290	1290
Q17_3	1350	1350
Q17_4	2550	2550
Q18	$6202.6 + 620.26 + 62.026 + 6.2026 + 0.62026$ is equal to:	$6202.6 + 620.26 + 62.026 + 6.2026 + 0.62026$ ਕਿਸ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ?
Q18_1	6861.70886	6861.70886
Q18_2	6896.70886	6896.70886

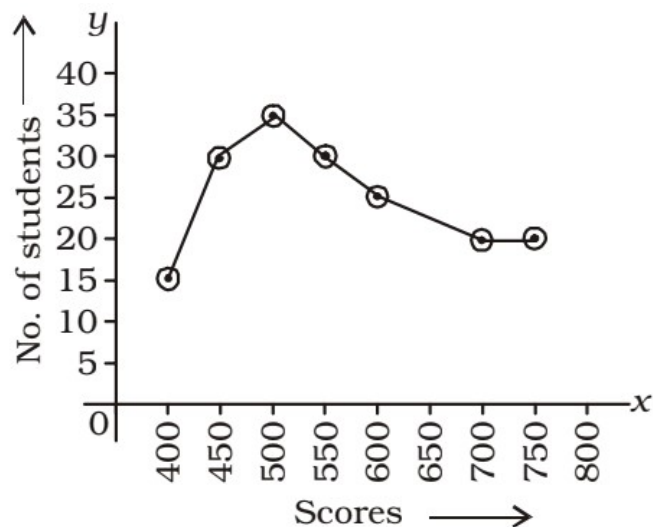
Q18_3	6891.70886	6891.70886
Q18_4	6891.60676	6891.60676
Q19	Which of the following sets of fractions is in ascending order?	ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਭਿੰਨਾਂ ਦਾ ਕਿਹੜਾ ਸਮੂਹ ਵੱਧਦੇ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਹੈ?
Q19_1	$\frac{1}{6}, \frac{3}{8}, \frac{5}{9}, \frac{3}{5}, \frac{3}{4}, \frac{7}{8}$	$\frac{1}{6}, \frac{3}{8}, \frac{5}{9}, \frac{3}{5}, \frac{3}{4}, \frac{7}{8}$
Q19_2	$\frac{1}{6}, \frac{3}{8}, \frac{5}{9}, \frac{3}{4}, \frac{3}{5}, \frac{7}{8}$	$\frac{1}{6}, \frac{3}{8}, \frac{5}{9}, \frac{3}{4}, \frac{3}{5}, \frac{7}{8}$
Q19_3	$\frac{7}{8}, \frac{3}{8}, \frac{5}{9}, \frac{3}{5}, \frac{3}{4}, \frac{1}{6}$	$\frac{7}{8}, \frac{3}{8}, \frac{5}{9}, \frac{3}{5}, \frac{3}{4}, \frac{1}{6}$
Q19_4	$\frac{1}{6}, \frac{3}{8}, \frac{7}{8}, \frac{3}{5}, \frac{3}{4}, \frac{5}{9}$	$\frac{1}{6}, \frac{3}{8}, \frac{7}{8}, \frac{3}{5}, \frac{3}{4}, \frac{5}{9}$
Q20	Solve using BODMAS: $9 + 9 \times 9 - 9 \div 9$	BODMAS ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ $9 + 9 \times 9 - 9 \div 9$ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰੋ
Q20_1	9	9
Q20_2	81	81
Q20_3	1	1
Q20_4	89	89
Q21	Nimmi buys a beauty product for ₹250 and sells it for ₹280. Find her gain percentage.	ਨਿੱਮੀ ₹250 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੁੰਦਰਤਾ ਉਤਪਾਦ ਖਰੀਦਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ₹280 ਵਿੱਚ ਵੇਚ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਲਾਭ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਪਤਾ ਕਰੋ।
Q21_1	12%	12%

Q21_2	12.5%	12.5%
Q21_3	15%	15%
Q21_4	30%	30%
Q22	If $X : Y = 4 : 7$ and $Y : Z = 6 : 10$, then find $X : Y : Z$.	ਜੇ $X : Y = 4 : 7$ ਅਤੇ $Y : Z = 6 : 10$ ਹੈ, ਤਾਂ $X : Y : Z$ ਪਤਾ ਕਰੋ।
Q22_1	3 : 2: 4	3 : 2: 4
Q22_2	7 : 10: 12	7 : 10: 12
Q22_3	12 : 21: 35	12 : 21: 35
Q22_4	12 : 21: 36	12 : 21: 36
Q23	Find the simple interest on ₹55,000 at 15% per annum for 2 years.	₹55,000 'ਤੇ 15% ਸਾਲਾਨਾ 'ਤੇ 2 ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਸਧਾਰਣ ਵਿਆਜ ਪਤਾ ਕਰੋ।
Q23_1	₹15,000	₹15,000
Q23_2	₹16,500	₹16,500
Q23_3	₹19,500	₹19,500
Q23_4	₹20,000	₹20,000
Q24	Two equal sums of money were lent at simple interest at 10% per annum for 3 years and 4 years, respectively. If the difference in the interests for the two periods was ₹450, then how much is each sum?	ਦੋ ਸਮਾਨ ਰਾਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 3 ਸਾਲਾਂ ਅਤੇ 4 ਸਾਲਾਂ ਲਈ 10% ਸਾਲਾਨਾ ਸਧਾਰਣ ਵਿਆਜ 'ਤੇ ਉਧਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੇ ਦੋ ਅਵਧੀਆਂ ਲਈ ਵਿਆਜਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ₹450 ਸੀ, ਤਾਂ ਹਰੇਕ ਰਾਸ਼ੀ ਕਿੰਨੀ ਹੈ?
Q24_1	₹4,250	₹4,250

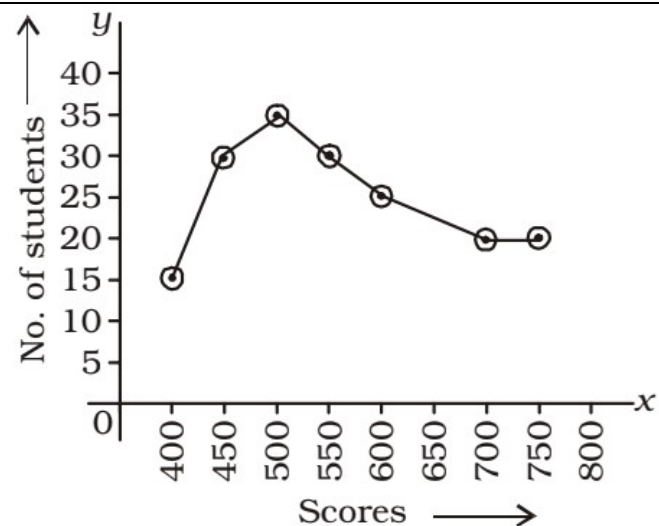
Q24_2	₹4,400	₹4,400
Q24_3	₹4,500	₹4,500
Q24_4	₹4,750	₹4,750
Q25	A and B together can complete a piece of work in 6 days. If A alone can complete the same work in 15 days, then in how many days can B alone complete the work?	A ਅਤੇ B ਮਿਲ ਕੇ ਇੱਕ ਕੰਮ ਨੂੰ 6 ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜੇ A ਇਕੱਲਾ ਉਸੇ ਕੰਮ ਨੂੰ 15 ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ B ਇਕੱਲਾ ਉਸੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਕਿੰਨੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ?
Q25_1	8 days	8 ਦਿਨ
Q25_2	9 days	9 ਦਿਨ
Q25_3	10 days	10 ਦਿਨ
Q25_4	12 days	12 ਦਿਨ
Q26	The following bar graph depicts the outcome of a survey of the colour of cars manufactured by a company in the	ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਬਾਰ ਗ੍ਰਾਫ਼ ਸਾਲ 2019 ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਤਿਮਾਹੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਮਿਤ ਕਾਰਾਂ ਦੇ ਰੰਗ ਦੇ ਸਰਵੇਖਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।

	first quarter of the year 2019.	<div><div>Number of Cars Produced</div><div><p>Colur of cars produced by a company in the first quarter of the year 1999</p><table><caption>Data for Bar Chart 1</caption><thead><tr><th>Color</th><th>Number of Cars Produced</th></tr></thead><tbody><tr><td>Red</td><td>10</td></tr><tr><td>Blue</td><td>5</td></tr><tr><td>Green</td><td>8</td></tr><tr><td>Yellow</td><td>2</td></tr></tbody></table></div></div>	Color	Number of Cars Produced	Red	10	Blue	5	Green	8	Yellow	2
Color	Number of Cars Produced											
Red	10											
Blue	5											
Green	8											
Yellow	2											
	Find the percentage of green cars manufactured.	<div><div>Number of Cars Produced</div><div><p>Colur of cars produced by a company in the first quarter of the year 1999</p><table><caption>Data for Bar Chart 2</caption><thead><tr><th>Color</th><th>Number of Cars Produced</th></tr></thead><tbody><tr><td>Red</td><td>10</td></tr><tr><td>Blue</td><td>5</td></tr><tr><td>Green</td><td>8</td></tr><tr><td>Yellow</td><td>2</td></tr></tbody></table></div></div>	Color	Number of Cars Produced	Red	10	Blue	5	Green	8	Yellow	2
Color	Number of Cars Produced											
Red	10											
Blue	5											
Green	8											
Yellow	2											
Q26_1	40%	40%										
Q26_2	32%	32%										
Q26_3	20%	20%										
Q26_4	8%	8%										
Q27	The following diagram is frequency polygon that shows the scores of students in an aptitude test for admission to a	ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਡਾਇਗ੍ਰਾਮ ਇੱਕ ਬਾਰੰਬਾਰਤਾ ਬੁਰਭੁਜ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਇੱਕ ਪੇਸ਼ਾਵਾਰ ਕੋਰਸ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਪਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਅੰਕ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ?										

professional course.

If the minimum requirement for admission be a score of 475, then how many students are eligible for admission?

ਜੇਕਰ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਲੋੜੀਂਦੇ ਅੰਕ 475 ਹਨ ਤਾਂ ਕਿੰਨੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦਾਖਲਾ ਲੈਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ।

Q27_1 130

Q27_2 110

Q27_3 160

Q27_4 175

130

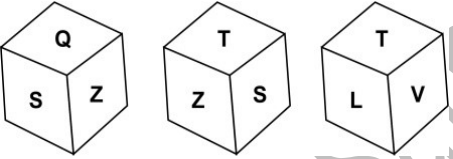
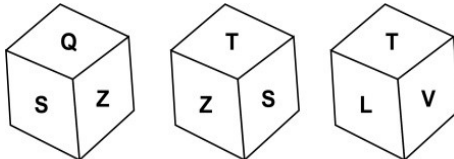
110

160

175

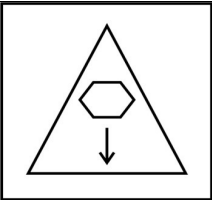
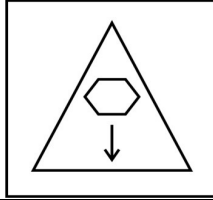
Mental Ability and Logical Reasoning / ਮਾਨਸਿਕ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਤਰਕ ਯੋਗਤਾ

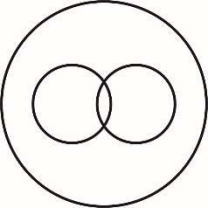
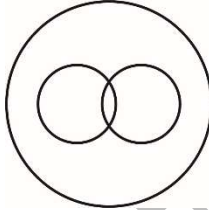
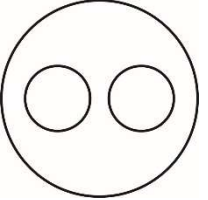
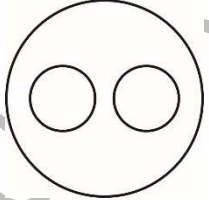
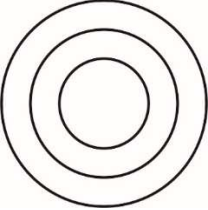
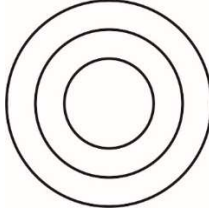
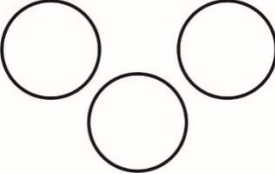
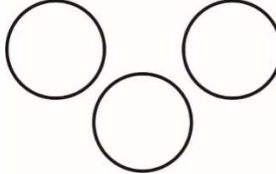
Q28	<p>In the question given below, there are two statements marked as Assertion (A) and Reason (R). Mark your answer as per the codes in options :</p> <p>Assertion (A): We slip while dancing on a shiny floor.</p> <p>Reason (R) : Friction is less on a shiny surface.</p>	<p>ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦੋ ਕਥਨਾਂ ਨੂੰ ਦਾਅਵਾ (A) ਅਤੇ ਕਾਰਨ (R) ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਉੱਤਰ ਨੂੰ ਵਿਕਲਪਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਕੋਡਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਕਰੋ।</p> <p>ਦਾਅਵਾ (A): ਅਸੀਂ ਚਮਕਦਾਰ ਫਰਸ਼ ਉੱਤੇ ਨੱਚਦੇ ਸਮੇਂ ਫਿਸਲਦੇ ਹਾਂ।</p> <p>ਕਾਰਨ (R) : ਚਮਕਦਾਰ ਫਰਸ਼ ਉੱਤੇ ਰਗੜ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।</p>
Q28_1	Both A and R are true and R is the correct explanation of A.	ਦੋਵੇਂ A ਅਤੇ R ਸੱਚ ਹਨ ਅਤੇ R, A ਦੀ ਸਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਹੈ।
Q28_2	Both A and R are true but R is not the correct explanation of A.	ਦੋਵੇਂ A ਅਤੇ R ਸੱਚ ਹਨ ਪਰ R, A ਦੀ ਸਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ।
Q28_3	A is true but R is false.	A ਸਹੀ ਪਰ R ਗਲਤ ਹੈ
Q28_4	A is false but R is true.	A ਗਲਤ ਹੈ ਪਰ R ਸਹੀ ਹੈ।
Q29	<p>Find the missing term in the following letter series:</p> <p>WVUT, RQPO, MLKJ, _____</p>	<p>ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਅੱਖਰ ਲੜੀ ਵਿੱਚ ਲੁਪਤ ਪਦ ਪਤਾ ਕਰੋ:</p> <p>WVUT, RQPO, MLKJ, ____</p>
Q29_1	HIFE	HIFE
Q29_2	EFGH	EFGH
Q29_3	HGFE	HGFE
Q29_4	HGEF	HGEF

Q30	Find the missing term in the following letter series: MIN, _____, MQN, MUN	ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਅੱਖਰ ਲੜੀ ਵਿੱਚ ਲੁਪਤ ਪਦ ਪਤਾ ਕਰੋ: MIN, _____, MQN, MUN
Q30_1	MLN	MLN
Q30_2	MNN	MNN
Q30_3	MMN	MMN
Q30_4	MON	MON
Q31	A woman introduced a man as the son of the only daughter of the father of her brother. The woman is the man's:	ਇੱਕ ਔਰਤ ਨੇ ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਦੀ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਇਕਲੋਤੀ ਧੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਵਜੋਂ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਕਰਾਈ। ਔਰਤ ਦਾ ਆਦਮੀ ਨਾਲ ਕੀ ਰਿਸਤਾ ਹੈ?
Q31_1	Mother	ਮਾਂ
Q31_2	Daughter	ਧੀ
Q31_3	Sister	ਭੈਣ
Q31_4	Father's mother	ਪਿਤਾ ਦੀ ਮਾਂ
Q32	Three different positions of the same dice are shown below. Which symbol is on the face opposite the face showing 'V'? 	ਹੇਠਾਂ ਇੱਕ ਹੀ ਪਾਸੇ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦਿਖਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। 'V' ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਵਾਲੇ ਫਲਕ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਫਲਕ ਉੱਤੇ ਕਿਹੜਾ ਚਿੰਨ੍ਹ ਹੈ?
Q32_1	Q	Q

Q32_2	S	S
Q32_3	Z	Z
Q32_4	D	D
Q33	Vicky started cycling towards south direction for 8km, turned right and cycled 4 km then again turned right and cycled 8km, from there he took a left turn and cycled 8km. In which direction he is from the starting point?	ਵਿੱਕੀ ਨੇ 8km ਲਈ ਦੱਖਣ ਦਿਸ਼ਾ ਵੱਲ ਸਾਇਕਲ ਚਲਾਉਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ, ਸੱਜੇ ਮੁੜਿਆ ਅਤੇ 4km ਸਾਇਕਲ ਚਲਾਈ ਫਿਰ ਦੁਬਾਰਾ ਸੱਜੇ ਮੁੜਿਆ ਅਤੇ 8km ਸਾਇਕਲ ਚਲਾਈ, ਇੱਥੋਂ ਉਸਨੇ ਖੱਬਾ ਮੋੜ ਲਿਆ ਅਤੇ 8km ਸਾਇਕਲ ਚਲਾਈ। ਆਰੰਭ ਬਿੰਦੂ ਤੋਂ ਉਹ ਕਿਹੜੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਹੈ?
Q33_1	East	ਪੂਰਬ
Q33_2	West	ਪੱਛਮ
Q33_3	North	ਉੱਤਰ
Q33_4	South	ਦੱਖਣ
Q34	In a row of 54 persons, Vikas is 32nd from the left side of the row and Vishal is 27th from the right side of the row. Find out the number of persons sitting between them.	54 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਕਤਾਰ ਵਿੱਚ, ਕਤਾਰ ਦੇ ਖੱਬੇ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਵਿਕਾਸ 32ਵੇਂ ਸਥਾਨ ਉੱਤੇ ਅਤੇ ਕਤਾਰ ਦੇ ਸੱਜੇ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ਾਲ 27ਵੇਂ ਸਥਾਨ ਉੱਤੇ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੇਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਬੈਠੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਪਤਾ ਕਰੋ।
Q34_1	2	2
Q34_2	3	3
Q34_3	4	4
Q34_4	5	5

Q35	<p>Which of the following answer figure completes the series of the question figure?</p>	<p>ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਉੱਤਰ ਆਕ੍ਰਿਤੀ, ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਆਕ੍ਰਿਤੀ ਦੀ ਲੜੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਕਰਦੀ ਹੈ?</p>
Q35_1		
Q35_2		
Q35_3		

Q35_4		
Q36	<p>Select the option that is related to the third letter-cluster in the same way as the second letter-cluster is related to the first letter-cluster.</p> <p>GHI : WVU :: IHG : ?</p>	<p>ਉਸ ਵਿਕਲਪ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ ਜੋ ਤੀਜੇ ਅੱਖਰ-ਸਮੂਹ ਨਾਲ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਬੰਧਤ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੂਜਾ ਅੱਖਰ-ਸਮੂਹ ਪਹਿਲੇ ਅੱਖਰ-ਸਮੂਹ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹੈ।</p> <p>GHI : WVU :: IHG : ?</p>
Q36_1	VWU	VWU
Q36_2	UVW	UVW
Q36_3	VUW	VUW
Q36_4	UVV	UVV
Q37	<p>Select the number that can replace the question mark (?) in the following series.</p> <p>360, ?, 180, 60, 15, 3</p>	<p>ਉਹ ਸੰਖਿਆ ਚੁਣੋ ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਲੜੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਚਿੰਨ੍ਹ (?) ਦੀ ਥਾਂ ਲੈ ਸਕੇ।</p> <p>360, ?, 180, 60, 15, 3</p>
Q37_1	200	200
Q37_2	250	250
Q37_3	300	300
Q37_4	360	360

Q38	Select the Venn diagram that best represents the relationship between the following classes. Daughters, Females, Human Beings	ਉਸ ਵੈਨ ਚਿੱਤਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਧੀਆਂ, ਔਰਤਾਂ, ਮਨੁੱਖ
Q38_1		
Q38_2		
Q38_3		
Q38_4		

Q39	Which of the following words will appear third if all of them are arranged in alphabetical order as in an English dictionary?	ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸ਼ਬਦ ਕੌਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਅੱਖਰ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਵਿਵਸਥਿਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਤੀਜੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਆਵੇਗਾ?
Q39_1	Advantage	Advantage
Q39_2	Advance	Advance
Q39_3	Adventurous	Adventurous
Q39_4	Adventure	Adventure
Language Skills (Punjabi/ English) / ਭਾਸ਼ਾਈ ਦੇ ਹੁਨਰ (ਪੰਜਾਬੀ/ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ)		
Q40	Identify the segment in the sentence which contains a grammatical error. I could not be able / to solve / this very / difficult equation.	Identify the segment in the sentence which contains a grammatical error. I could not be able / to solve / this very / difficult equation.
Q40_1	I could not be able	I could not be able
Q40_2	to solve	to solve
Q40_3	this very	this very
Q40_4	difficult equation.	difficult equation.
Q41	Select the most appropriate SYNONYM of the given word. ENDORSE	Select the most appropriate SYNONYM of the given word. ENDORSE

Q41_1	criticise	criticise
Q41_2	prevent	prevent
Q41_3	support	support
Q41_4	absorb	absorb
Q42	‘ਮੈਂ ਇਹ ਸਵਾਲ ਹੱਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ’ ਵਾਕ ਦਾ ਸਹੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਨੁਵਾਦ ਹੈ।	‘ਮੈਂ ਇਹ ਸਵਾਲ ਹੱਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ’ ਵਾਕ ਦਾ ਸਹੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਨੁਵਾਦ ਹੈ।
Q42_1	I can do this question.	I can do this question.
Q42_2	I can solve this sum.	I can solve this sum.
Q42_3	I solve this question.	I solve this question.
Q42_4	This question can be solved by me.	This question can be solved by me.
Passage English	<p>Read the following passage and answer the questions based on it.</p> <p>Spring was very pleasant in Dehra, and it was a far longer one than in the plains below. The winter had denuded almost all the trees of their leaves, and they stood naked and bare. Even four magnificent peepal trees, which stood in front of the goal gate, much to my surprise, dropped nearly all their leaves. Gaunt and cheerless they stood there, till the spring air warmed them up again and sent a message of life to their innermost cells. Suddenly there was a stir both, in the peepals and the other trees, and an air of mystery surrounded them as of secret operations</p>	<p>Read the following passage and answer the questions based on it.</p> <p>Spring was very pleasant in Dehra, and it was a far longer one than in the plains below. The winter had denuded almost all the trees of their leaves, and they stood naked and bare. Even four magnificent peepal trees, which stood in front of the goal gate, much to my surprise, dropped nearly all their leaves. Gaunt and cheerless they stood there, till the spring air warmed them up again and sent a message of life to their innermost cells. Suddenly there was a stir both, in the peepals and the other trees, and an air of mystery surrounded them as</p>

<p>going on behind the scenes; and I would be startled to find little bits of green peeping out all over them. It was a gay and cheering sight. And then, very rapidly, the leaves would come out in their millions and glisten in the sunlight and play about in the breeze. How wonderful is the sudden change from bud to leaf!</p> <p>I had never noticed before that fresh mango leaves are reddish brown, rust colored, remarkably like the autumn tints on the Kashmir hills. But they change color soon and become green.</p> <p>The monsoon rains were always welcome, for they ended this summer heat. But one could have too much of a good thing, and Dehradun, one of the favored hunts of the rain god, within the first five or six weeks of the break of the monsoon would have about fifty or sixty inches of rain, and it wasn't pleasant to sit cooped up in a little narrow place trying to avoid the water dripping from the ceiling or rushing in from the windows.</p> <p>Autumn again was pleasant, and so was the winter, except when it rained. With thunder and rain and piercing cold winds, one longed for a decent habitation and a little warmth and comfort. Occasionally there would be a hailstorm, with hailstones bigger than marbles coming</p>	<p>of secret operations going on behind the scenes; and I would be startled to find little bits of green peeping out all over them. It was a gay and cheering sight. And then, very rapidly, the leaves would come out in their millions and glisten in the sunlight and play about in the breeze. How wonderful is the sudden change from bud to leaf!</p> <p>I had never noticed before that fresh mango leaves are reddish brown, rust colored, remarkably like the autumn tints on the Kashmir hills. But they change color soon and become green.</p> <p>The monsoon rains were always welcome, for they ended this summer heat. But one could have too much of a good thing, and Dehradun, one of the favored hunts of the rain god, within the first five or six weeks of the break of the monsoon would have about fifty or sixty inches of rain, and it wasn't pleasant to sit cooped up in a little narrow place trying to avoid the water dripping from the ceiling or rushing in from the windows.</p> <p>Autumn again was pleasant, and so was the winter, except when it rained. With thunder and rain and piercing cold winds, one longed for a decent habitation and a little warmth and comfort. Occasionally there would be a hailstorm, with hailstones bigger than marbles coming down on the corrugated</p>
--	--

	<p>down on the corrugated iron roofs and making a tremendous noise, something like an artillery bombardment.</p> <p>I remember one day particularly; it was the 24th of December 1932. There was a thunderstorm and rain all the day, and it was bitterly cold. Altogether it was one of the most miserable days, from the bodily point of view, that I have spent in goal. In the evening it cleared up suddenly, and all my misery departed when I saw all the neighbouring mountains and hills covered with a thick mantle of snow. The next day – Christmas Day – was lovely and clear, and there was a beautiful view of snow-covered mountains.</p> <p>Prevented from indulging in normal activities we became more observant of nature's ways. We watched also the various animals and insects that came our way. As I grew more observant I noticed all manner of insects living in my cell or in the little yard outside. I realized that while I complained of loneliness, that yard, which seemed empty and deserted, was teeming with life.</p>	<p>iron roofs and making a tremendous noise, something like an artillery bombardment.</p> <p>I remember one day particularly; it was the 24th of December 1932. There was a thunderstorm and rain all the day, and it was bitterly cold. Altogether it was one of the most miserable days, from the bodily point of view, that I have spent in goal. In the evening it cleared up suddenly, and all my misery departed when I saw all the neighbouring mountains and hills covered with a thick mantle of snow. The next day – Christmas Day – was lovely and clear, and there was a beautiful view of snow-covered mountains.</p> <p>Prevented from indulging in normal activities we became more observant of nature's ways. We watched also the various animals and insects that came our way. As I grew more observant I noticed all manner of insects living in my cell or in the little yard outside. I realized that while I complained of loneliness, that yard, which seemed empty and deserted, was teeming with life.</p>
Q43	Find the word from the passage which means the same as 'large guns that are used to shoot over a great distance'	Find the word from the passage which means the same as 'large guns that are used to shoot over a great distance'

Q43_1	Cooped	Cooped
Q43_2	Artillery	Artillery
Q43_3	Denuded	Denuded
Q43_4	Habitation	Habitation
Q44	What happened to the trees in winter?	What happened to the trees in winter?
Q44_1	Trees were laden with fruits.	Trees were laden with fruits.
Q44_2	The branches became brown.	The branches became brown.
Q44_3	Trees shed their leaves.	Trees shed their leaves.
Q44_4	Trees were attacked by locusts.	Trees were attacked by locusts.
Q45	The leaves of the mango tree turned _____ in later stages.	The leaves of the mango tree turned _____ in later stages.
Q45_1	brown	brown
Q45_2	reddish-brown	reddish-brown
Q45_3	green	green
Q45_4	russet coloured	russet coloured
Q46	Why did the writer remember 24th December 1932?	Why did the writer remember 24th December 1932?
Q46_1	It was a rain and cold day.	It was a rain and cold day.
Q46_2	It was a very warm day.	It was a very warm day.
Q46_3	Heavy snow fell that day.	Heavy snow fell that day.

Q46_4	It was Christmas day.	It was Christmas day.
Q47	Why did the writer feel that he was not lonely in the goal?	Why did the writer feel that he was not lonely in the goal?
Q47_1	He was accompanied by his friends.	He was accompanied by his friends.
Q47_2	He was accompanied by animals and insects.	He was accompanied by animals and insects.
Q47_3	He was busy in manual work.	He was busy in manual work.
Q47_4	He enjoyed heavy rainfall.	He enjoyed heavy rainfall.
Q48	ਹੇਠਾਂ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸੁੱਧ ਸ਼ਬਦ ਚੁਣੋ।	ਹੇਠਾਂ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸੁੱਧ ਸ਼ਬਦ ਚੁਣੋ।
Q48_1	ਜਿੰਦਗੀ	ਜਿੰਦਗੀ
Q48_2	ਜਿੰਦਗੀ	ਜਿੰਦਗੀ
Q48_3	ਜਿੰਦਗੀ	ਜਿੰਦਗੀ
Q48_4	ਜਿੰਦਗੀ	ਜਿੰਦਗੀ
Q49	‘ਪੰਜੇ ਉਂਗਲੀਆਂ _____ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ’, ਅਖਾਣ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੋ।	‘ਪੰਜੇ ਉਂਗਲੀਆਂ _____ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ’, ਅਖਾਣ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੋ।
Q49_1	ਵੱਖ-ਵੱਖ	ਵੱਖ-ਵੱਖ
Q49_2	ਬਰਾਬਰ	ਬਰਾਬਰ
Q49_3	ਨਿੱਕੀਆਂ- ਵੱਡੀਆਂ	ਨਿੱਕੀਆਂ- ਵੱਡੀਆਂ

Q49_4	ਵਿਭਿੰਨ	ਵਿਭਿੰਨ
Q50	‘Ravi and Shashi are his paternal uncles’ ਵਾਕ ਦਾ ਸਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ ਹੈ।	‘Ravi and Shashi are his paternal uncles’ ਵਾਕ ਦਾ ਸਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ ਹੈ।
Q50_1	ਰਵੀ ਅਤੇ ਸ਼ਸ਼ੀ ਉਸਦੇ ਚਾਚੇ ਹਨ।	ਰਵੀ ਅਤੇ ਸ਼ਸ਼ੀ ਉਸਦੇ ਚਾਚੇ ਹਨ।
Q50_2	ਰਵੀ ਅਤੇ ਸ਼ਸ਼ੀ ਉਸਦਾ ਚਾਚਾ ਹੈ।	ਰਵੀ ਅਤੇ ਸ਼ਸ਼ੀ ਉਸਦਾ ਚਾਚਾ ਹੈ।
Q50_3	ਰਵੀ ਅਤੇ ਸ਼ਸ਼ੀ ਦੋਵੇਂ ਉਸਦੇ ਚਾਚੇ ਹਨ।	ਰਵੀ ਅਤੇ ਸ਼ਸ਼ੀ ਦੋਵੇਂ ਉਸਦੇ ਚਾਚੇ ਹਨ।
Q50_4	ਉਸਦੇ ਰਵੀ ਅਤੇ ਸ਼ਸ਼ੀ ਚਾਚੇ ਲਗਦੇ ਹਨ।	ਉਸਦੇ ਰਵੀ ਅਤੇ ਸ਼ਸ਼ੀ ਚਾਚੇ ਲਗਦੇ ਹਨ।
Passage Punjabi	<p>ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪੈਰੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੋ ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉਤਰ ਦਿਉ।</p> <p>ਭਾਰਤ ਅੱਜ ਇਕ ਸੁੰਤਰ ਦੇਸ਼ ਹੈ। ਅੱਜ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਹੋਰਨਾਂ ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸਨਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਵਧ ਤੋਂ ਵਧ ਵਿਕਾਸ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।</p> <p>ਅੱਜ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕ-ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਤੇ ਲੋਕ ਕਲਾ ਲਈ ਸਾਡੀ ਰੁਚੀ ਵਧੇਰੇ ਤਿੱਖੀ ਤੇ ਸੂਝਵਾਨ ਹੈ। ਵਰ੍ਹੇ-ਦੇ-ਵਰ੍ਹੇ ਹੁਣ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਵਿਚ ਜਨਤੰਤਰ ਦਿਵਸ ਦੇ ਅਵਸਰ ਉੱਤੇ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਤੋਂ ਲੋਕ-ਨਾਚ ਦੇ ਕਲਾਕਾਰ ਇਸਤਰੀ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਡਲੀਆਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਤੇ ਅਸੀਂ ਇਕ ਮੰਚ ਉੱਤੇ</p>	<p>ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪੈਰੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੋ ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉਤਰ ਦਿਉ।</p> <p>ਭਾਰਤ ਅੱਜ ਇਕ ਸੁੰਤਰ ਦੇਸ਼ ਹੈ। ਅੱਜ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਹੋਰਨਾਂ ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸਨਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਵਧ ਤੋਂ ਵਧ ਵਿਕਾਸ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।</p> <p>ਅੱਜ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕ-ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਤੇ ਲੋਕ ਕਲਾ ਲਈ ਸਾਡੀ ਰੁਚੀ ਵਧੇਰੇ ਤਿੱਖੀ ਤੇ ਸੂਝਵਾਨ ਹੈ। ਵਰ੍ਹੇ-ਦੇ-ਵਰ੍ਹੇ ਹੁਣ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਵਿਚ ਜਨਤੰਤਰ ਦਿਵਸ ਦੇ ਅਵਸਰ ਉੱਤੇ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਤੋਂ ਲੋਕ-ਨਾਚ ਦੇ ਕਲਾਕਾਰ ਇਸਤਰੀ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਡਲੀਆਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਤੇ ਅਸੀਂ ਇਕ ਮੰਚ ਉੱਤੇ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਲੋਕ-ਨਾਚ ਪਰੰਪਰਾ ਦਾ ਸੁਰਜੀਤ ਰੂਪ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅੰਤਰ-ਭਾਰਤੀ ਨਾਚ</p>

	<p>ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਲੋਕ-ਨਾਚ ਪਰੰਪਰਾ ਦਾ ਸੁਰਜੀਤ ਰੂਪ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅੰਤਰ-ਭਾਰਤੀ ਨਾਚ ਉਤਸਵਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ 'ਗਿੱਧਾ' ਤੇ 'ਭੰਗੜਾ' ਦੀਆਂ ਧੁੰਮਾਂ ਪੈ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੇ ਡੈਲੀਗੇਸ਼ਨਾਂ ਨੇ ਰੂਸ, ਚੀਨ ਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਜਿੱਥੇ ਵੰਨ-ਸਵੰਨੇ ਲੋਕਗੀਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ, ਉੱਥੇ ਗਿੱਧੇ ਤੇ ਭੰਗੜੇ ਨੂੰ ਵੀ ਭੁਲਾਇਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ।</p> <p>ਲੋਕ ਕਲਾ ਵੱਲ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਅੱਜ ਇਕ ਨਵ-ਜਾਗਰਣ ਵਾਲੀ ਰੁਚੀ ਅਗਾਂਹ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ, ਤੇ ਲੋਕ-ਜੀਵਨ ਦੀ ਛੋਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਬੜਾ ਗੌਰਵ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣ ਲਗ ਪਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਇਥੇ ਇਕ ਸੰਕਟ ਵੀ ਅਨੁਭਵ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਭੈਅ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਲੋਕ-ਕਲਾ ਨੂੰ 'ਅਜਾਇਬ ਘਰ ਦੀ ਵਸਤੂ' ਵਾਂਗ ਹੀ ਨਾ ਸਮਝਦੇ ਰਹੀਏ। ਸਾਡੀ ਉੱਚ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਬੰਦੇ ਆਪਣੇ ਡਰਾਇੰਗ ਰੂਮ ਵਿਚ ਲੋਕ ਕਲਾ ਦੀ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਵਸਤੂ ਬੜੇ ਚਾਅ ਨਾਲ ਰਖਦੇ ਹਨ ਤੇ ਇਸ ਵੱਲ ਆਪਣੇ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦਿਖਾਵੇ ਤੇ ਨੁਮਾਇਸ਼ੀ ਰੁਚੀ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਨਿੱਗਰ ਕਲਾ-ਪ੍ਰੇਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘੋਖ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਰੰਪਰਾ ਵਾਂਗ ਲੋਕ ਕਲਾ ਇਕ ਜੀਉਂਦੀ ਜਾਗਦੀ ਕਿਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।</p>	<p>ਉਤਸਵਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ 'ਗਿੱਧਾ' ਤੇ 'ਭੰਗੜਾ' ਦੀਆਂ ਧੁੰਮਾਂ ਪੈ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੇ ਡੈਲੀਗੇਸ਼ਨਾਂ ਨੇ ਰੂਸ, ਚੀਨ ਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਜਿੱਥੇ ਵੰਨ-ਸਵੰਨੇ ਲੋਕਗੀਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ, ਉੱਥੇ ਗਿੱਧੇ ਤੇ ਭੰਗੜੇ ਨੂੰ ਵੀ ਭੁਲਾਇਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ।</p> <p>ਲੋਕ ਕਲਾ ਵੱਲ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਅੱਜ ਇਕ ਨਵ-ਜਾਗਰਣ ਵਾਲੀ ਰੁਚੀ ਅਗਾਂਹ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ, ਤੇ ਲੋਕ-ਜੀਵਨ ਦੀ ਛੋਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਬੜਾ ਗੌਰਵ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣ ਲਗ ਪਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਇਥੇ ਇਕ ਸੰਕਟ ਵੀ ਅਨੁਭਵ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਭੈਅ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਲੋਕ-ਕਲਾ ਨੂੰ 'ਅਜਾਇਬ ਘਰ ਦੀ ਵਸਤੂ' ਵਾਂਗ ਹੀ ਨਾ ਸਮਝਦੇ ਰਹੀਏ। ਸਾਡੀ ਉੱਚ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਬੰਦੇ ਆਪਣੇ ਡਰਾਇੰਗ ਰੂਮ ਵਿਚ ਲੋਕ ਕਲਾ ਦੀ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਵਸਤੂ ਬੜੇ ਚਾਅ ਨਾਲ ਰਖਦੇ ਹਨ ਤੇ ਇਸ ਵੱਲ ਆਪਣੇ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦਿਖਾਵੇ ਤੇ ਨੁਮਾਇਸ਼ੀ ਰੁਚੀ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਨਿੱਗਰ ਕਲਾ-ਪ੍ਰੇਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘੋਖ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਰੰਪਰਾ ਵਾਂਗ ਲੋਕ ਕਲਾ ਇਕ ਜੀਉਂਦੀ ਜਾਗਦੀ ਕਿਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।</p>
Q51	ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਰੇ ਦਾ ਢੁਕਵਾ ਸਿਰਲੇਖ ਲਿਖੋ:	ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਰੇ ਦਾ ਢੁਕਵਾ ਸਿਰਲੇਖ ਲਿਖੋ:

Q51_1	ਭਾਰਤੀ ਸਭਿਆਚਾਰ	ਭਾਰਤੀ ਸਭਿਆਚਾਰ
Q51_2	ਲੋਕ ਕਲਾਵਾਂ ਦਾ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਮਹੱਤਵ	ਲੋਕ ਕਲਾਵਾਂ ਦਾ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਮਹੱਤਵ
Q51_3	ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਮਹੱਤਵ	ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਮਹੱਤਵ
Q51_4	ਲੋਕ ਕਲਾ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ	ਲੋਕ ਕਲਾ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ
Q52	ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਨਾਚ ਉਤਸਵਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਨਾਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ:	ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਨਾਚ ਉਤਸਵਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਨਾਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ:
Q52_1	ਝੁੰਮਰ	ਝੁੰਮਰ
Q52_2	ਕਿੱਕਲੀ	ਕਿੱਕਲੀ
Q52_3	ਭੰਗੜਾ ਅਤੇ ਗਿੱਧਾ	ਭੰਗੜਾ ਅਤੇ ਗਿੱਧਾ
Q52_4	ਭੰਗੜਾ, ਗਿੱਧਾ ਤੇ ਸੰਮੀ	ਭੰਗੜਾ, ਗਿੱਧਾ ਤੇ ਸੰਮੀ
Q53	ਲੋਕ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਅਤੇ ਕਲਾ ਲਈ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਕੀ ਉਪਰਾਲੇ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ:	ਲੋਕ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਅਤੇ ਕਲਾ ਲਈ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਕੀ ਉਪਰਾਲੇ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ:

Q53_1	ਜਨਤੰਤਰ ਦਿਵਸ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਲੋਕਨਾਚ ਅਤੇ ਕਲਾਕਾਰ ਮੰਡਲੀਆਂ ਵਲੋਂ ਨ੍ਰਿਤ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ	ਜਨਤੰਤਰ ਦਿਵਸ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਲੋਕਨਾਚ ਅਤੇ ਕਲਾਕਾਰ ਮੰਡਲੀਆਂ ਵਲੋਂ ਨ੍ਰਿਤ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ
Q53_2	ਵਿਭਿੰਨ ਮੰਡਲੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਨ੍ਰਿਤਪ੍ਰਤੀ ਅਵਲੇਹਨਾ।	ਵਿਭਿੰਨ ਮੰਡਲੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਨ੍ਰਿਤਪ੍ਰਤੀ ਅਵਲੇਹਨਾ।
Q53_3	ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਲੋਕਨਾਚਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਖਿੱਚ	ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਲੋਕਨਾਚਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਖਿੱਚ
Q53_4	ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਚੇਤਨਤਾ	ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਚੇਤਨਤਾ
Q54	ਲੋਕਕਲਾ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਵਿਚ ਭਵਿੱਖੀ ਖ਼ਤਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ	ਲੋਕਕਲਾ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਵਿਚ ਭਵਿੱਖੀ ਖ਼ਤਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ
Q54_1	ਲੋਕ ਕਲਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਜਾਇਬ ਘਰ ਦੀ ਵਸਤੂ ਸਮਝਣਾ।	ਲੋਕ ਕਲਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਜਾਇਬ ਘਰ ਦੀ ਵਸਤੂ ਸਮਝਣਾ।
Q54_2	ਡਰਾਇੰਗ ਰੂਮ ਵਿਚ ਅਮੀਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾ ਸਜਾ ਕੇ ਰੱਖਣਾ	ਡਰਾਇੰਗ ਰੂਮ ਵਿਚ ਅਮੀਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾ ਸਜਾ ਕੇ ਰੱਖਣਾ
Q54_3	ਦਿਖਾਵੇ ਅਤੇ ਨੁਮਾਇਸ਼ੀ ਰੁਚੀ ਰੱਖਣਾ	ਦਿਖਾਵੇ ਅਤੇ ਨੁਮਾਇਸ਼ੀ ਰੁਚੀ ਰੱਖਣਾ
Q54_4	ਲੋਕ ਕਲਾ ਲਈ ਨਿਗਰ ਪ੍ਰੇਮ	ਲੋਕ ਕਲਾ ਲਈ ਨਿਗਰ ਪ੍ਰੇਮ
Q55	ਲੋਕ ਕਲਾਵਾਂ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਤੇ ਪਰੰਪਰਾ ਵਿਚਲੀ ਕਿਸ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।	ਲੋਕ ਕਲਾਵਾਂ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਤੇ ਪਰੰਪਰਾ ਵਿਚਲੀ ਕਿਸ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।
Q55_1	ਦਿਖਾਵੇ ਦੀ	ਦਿਖਾਵੇ ਦੀ

Q55_2	ਭੇੜ-ਚਾਲ ਦੀ	ਭੇੜ-ਚਾਲ ਦੀ
Q55_3	ਜੀਉਂਦੀ ਜਾਗਦੀ ਕ੍ਰਿਤ	ਜੀਉਂਦੀ ਜਾਗਦੀ ਕ੍ਰਿਤ
Q55_4	ਮੁਕਾਬਲੇ ਅਤੇ ਈਰਖਾ ਦੀ	ਮੁਕਾਬਲੇ ਅਤੇ ਈਰਖਾ ਦੀ
Digital Literacy and Awareness / ਡਿਜੀਟਲ ਸਾਖਰਤਾ ਅਤੇ ਜਾਗਰੂਕਤਾ		
Q56	In MS Excel 2019, which shortcut key is used to edit the selected cell?	MS Excel 2019 ਵਿੱਚ, ਕਿਹੜੀ ਸ਼ਾਰਟਕੱਟ-ਕੀ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੈੱਲ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?
Q56_1	F2	F2
Q56_2	F3	F8
Q56_3	F4	F5
Q56_4	F5	F3
Q57	In MS PowerPoint 2019, which shortcut key is used to start the slide show from first slide?	MS PowerPoint 2019 ਵਿੱਚ, ਕਿਹੜੀ ਸ਼ਾਰਟਕੱਟ-ਕੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਸਲਾਈਡ ਤੋਂ ਸਲਾਈਡ ਸ਼ੋਅ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?
Q57_1	F6	F6
Q57_2	F8	F8
Q57_3	F5	F5
Q57_4	F3	F3

Q58	The hardware in a computer system in which data is stored is called:	ਇੱਕ ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਿਸਟਮ ਵਿੱਚ ਉਸ ਹਾਰਡਵੇਅਰ ਨੂੰ ਕੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਡਾਟਾ ਸਟੋਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
Q58_1	Motherboard	ਮਦਰਬੋਰਡ
Q58_2	Memory	ਮੈਮੋਰੀ
Q58_3	Chip	ਚਿੱਪ
Q58_4	Peripheral	ਪੈਰੀਫਿਰਲ